

بررسی روایی و پایایی نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت در گروهی از نوجوانان ایرانی

عباس مرزبان^۱
محمد رضا عابدی^۲
پریسا نیلفروشان^۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی روایی و پایایی نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت (ISI-5) در گروهی از نوجوانان ایرانی است. پس از برگردان نسخه اصلی پرسش‌نامه سبک‌های هویت به فارسی و اصلاح و تأیید آن از سوی پنج استاد روان‌شناسی و زبان انگلیسی و سپس بازترجمه از فارسی به انگلیسی توسط مترجمی دیگر و تأیید توسط مؤلف اصلی پرسش‌نامه، فرم نهایی آن در ۳۷۳ (۱۸۹ دختر، ۱۸۴ پسر) دانش‌آموز دبیرستانی شهرستان شهریار - که به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شده بودند - اجرا شد. برای تعیین پایایی از روش آلفای کرونباخ و بازآزمایی و به منظور تعیین روایی از روایی هم‌زمان و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی نشان داد ساختار سه عاملی پرسش‌نامه برازش کافی را دارد. ضرایب آلفای کرونباخ برای سه زیرمقیاس این آزمون از ۰/۶۷ تا ۰/۷۹ به دست آمد. ضرایب بازآزمایی خرده‌مقیاس‌های سه گانه پرسش‌نامه از ۰/۷۷ تا ۰/۸۱ به دست آمد. یافته‌ها نشان می‌دهند نسخه فارسی

۱. دانشجوی دکتری مشاوره دانشگاه اصفهان

۲. استاد دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان (m.r.abedi@edu.ui.ac.ir) (نویسنده مسئول)

۳. استادیار دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان

پرسش‌نامه سبک‌های هویت در نمونه ایرانی از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است و قابلیت استفاده در پژوهش را دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های هویت، تحلیل عاملی تأییدی، روایی، پایایی، نوجوانان ایرانی.

Validity and Reliability of the Revised Identity Styles Inventory (ISI-5) among a Group of Iranian Adolescents

Abbas Marzban¹

Mohammad-Raza Abedi, PhD²

Parisa Nilforooshan, PhD³

Abstract

The current study aimed to evaluate the validity and reliability of the 5th revision of Identity Styles Inventory (ISI-5) in a group of Iranian adolescents. ISI-5 was translated from English to Persian, and then the Persian version was edited by 5 experts in psychology and English language, back-translated from Persian to English by another translator and was confirmed by the author of the source version. The final Persian version of ISI-5 was administered among 373 high school students (189 female, 184 male) of Shahriar (Shahriar, Tehran Province, Iran) who were selected through multi-stage cluster sampling method. The reliability of the scale was determined by Cronbach's alpha and test-retest; and validity of the scale was confirmed by simultaneous validity and confirmatory factor analysis. Cronbach's alpha coefficients for the three sub-scales of this test were between 0/67 and 0/79. The test-retest coefficients of the three subscales of the Persian version of ISI-5 were between 0/77 and 0/81. The findings indicated that the Persian version of ISI-5 has a good validity and reliability for Iranian sample and is applicable in research cases.

Keywords: identity styles; confirmatory factor analysis; validity; reliability; Iranian adolescents.

1. PhD student in Counseling, University of Isfahan.

2. Professor of Counseling, Faculty of education and psychology, University of Isfahan (m.r.abedi@edu.ui.ac.ir).

3. Assistant Professor, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan.

مقدمه

یکی از منازعات اصلی در حوزه فرهنگ، هویت است. این مسئله مخصوص هیچ فرد یا جامعه خاصی نیست و می‌توان گفت امری جهانی است (صدیق سروستانی و قادری، ۱۳۸۸). هویت به معنی «چه کسی بودن» از نیاز طبیعی انسان به شناخته شدن و معرفی شدن به چیزی یا جایی نشئت می‌گیرد. این احساس نیاز به تعلق، نیاز ذاتی و اساسی است که در هر فرد وجود دارد. به عبارت دیگر، هویت یک پدیده فرهنگی است که افراد، گروه‌ها، و اقوام مختلف برای احراز موجودیت خود و تمایز از دیگران اتخاذ می‌کنند (بایوردی و کریمیان، ۱۳۹۳).

احراز هویت مهم‌ترین چالش دوره نوجوانی از دیدگاه روان‌شناسان است (فلام و بوزوکاشویلی^۱، ۲۰۱۸). برخی صاحب‌نظران (مثلاً سوکول^۲، ۲۰۰۹) معتقدند که تشکیل هویت فرایندی است که در طول زندگی ادامه دارد. اریکسون^۳ (۱۹۵۰) دوره نوجوانی را آغاز شکل‌گیری هویت می‌داند. وی تحول بهنجار را در هویت‌یافتگی تعریف می‌کند که نقطه مقابل سردرگمی و بحران است؛ اما به سبب زاینده‌گی، خلاقیت و نیاز به استقلال در دوره نوجوانی، تکوین هویت در این دوره اهمیت ویژه‌ای دارد. نوجوانی مرحله‌ای است که با تغییرهای اساسی در خود و نیز تشکیل یک هویت پایدار همراه است. به باور اریکسون (۱۹۶۸) تشکیل هویتی شخصی و توسعه‌یافته می‌تواند نقش مهمی در رشد شخصیتی فرد در طول زندگی اش ایفا کند. ساختار هویتی منسجم، توسعه‌یافته و استوار، چارچوبی شخصی برای تصمیم‌سازی و تفسیر تجربه‌ها و اطلاعات مربوط به خود فراهم می‌آورد و بدین ترتیب فرد را قادر می‌سازد صرف‌نظر از پیشامدهای زندگی و تغییرهای اجتناب‌ناپذیر آن، حس یکپارچگی و انسجام را تجربه کند (برزونسکی^۴، ۲۰۰۵). به اعتقاد شوارتز^۵ و همکاران (۲۰۰۵) فرایند رشد هویت فرایندی پیشرونده است که شامل یکپارچه‌سازی آگاهانه باورهای فردی نسبت به خود، دیدگاه جامعه نسبت به او، و تعهد نسبت به ارزش‌های شخصی و هدف‌های زندگی است. افراد دارای هویت منسجم، اشخاصی‌اند که بر توانایی‌های خود تأکید دارند و برای رسیدن به درجه‌های بالاتر در زندگی تلاش می‌کنند (سراموا و فیچنوا^۶، ۲۰۰۸). آن‌ها همچنین با آگاهی کامل برای

1. Flum & Buzukashvili
2. Sokol
3. Erikson
4. Berzonsky
5. Schwartz
6. Sramová & Fichnová

تحقق هدف‌های خویش تلاش می‌کنند و تعهد بیشتری از خود نشان می‌دهند (تعجبی، عباس‌زاده، حسنی و قلاوندی، ۱۳۹۴).

اریکسون (۱۹۶۸) معتقد است که شکل‌گیری هویت به میزان زیادی به بافت اجتماعی‌ای که افراد در آن زندگی می‌کنند، وابسته است. در واقع، نوجوانان قبل از دسترسی به یک هویت منسجم، ابتدا الگوهای همانندسازی را که جامعه در دسترس آنان قرار می‌دهد، تجربه می‌کنند. پس جامعه نقش تأثیرگذاری در شکل‌دهی به هویت دارد، به طوری که می‌توان هویت را نوعی سازگاری با بافت اجتماعی-فرهنگی در نظر گرفت (بامیستر و مارواین، ۱۹۹۶، به نقل از حجازی و فارسی‌نژاد، ۱۳۹۰). اریکسون (۱۹۶۸) اعتقاد داشت اگر هویت شخصی جوانان در طول زمان و بر اساس تجربه‌های حاصل از برخورد صحیح اجتماعی-فرهنگی شکل گیرد، به خودشناسی برسند و خود را از دیگران تمایز دهند، می‌توانند تعادل روانی را تجربه کنند. از سوی دیگر، اگر به جای خودآگاهی و تشکیل هویت مثبت، دچار ابهام نقش شوند، هماهنگی و تعادل آنان دستخوش تغییر و به بحران هویت دچار می‌شود، بنابراین رشد و تکامل نوجوان به حل این بحران وابسته است (میرساردو و همکاران، ۱۳۸۷).

با وجود آنکه اریکسون آموزش خود را در مکتب روان‌کاوی طی کرد، نگاه او به هویت‌یابی و تشکیل هویت در انسان‌ها بیشتر به فرایندهای شناختی نظر دارد (اریکسون، ۱۹۶۸). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که افراد از سبک‌ها و رویکردهای مختلف شناختی-اجتماعی در ایجاد، صیانت یا بازسازی حس هویت بهره می‌برند (برزونسکی^۱ و همکاران، ۲۰۱۳).

مارسیا^۲ (۱۹۶۶) به منظور تعریف کاربردی هویت از نظر اریکسون، پارادایم وضعیت هویتی را معرفی کرد. با توجه به سطوح بالا و پایین خوداکتشافی و توجه به مؤلفه تعهد، مارسیا چهار وضعیت هویتی را معرفی کرد که عبارت‌اند از ۱) احساس تعهد نسبت به ارزش‌ها، عقاید، و اهداف بعد از یک دوره کاوش؛ ۲) وقفه هویت: کاوش بدون احساس رسیدن به احساس تعهد؛ ۳) ضبط هویت: احساس تعهد بدون کاوش، یعنی احساس تعهد بی‌چون و چرا و متعصبانه، و ۴) پراکنندگی هویت: حالت بی‌تفاوتی که مشخصه آن فقدان کاوش و احساس تعهد است (برزونسکی و همکاران، ۲۰۱۳). تغییر

1. Berzonsky
2. Marcia

هویت مسیرهای متعددی را طی می‌کند و این فرایند در نوجوانان شدت بیشتری دارد که چنین حالتی نیز بر اساس ارزش‌های سیاسی و مذهبی متفاوت است. معمولاً از منظر روان‌شناختی کسب و وقفه هویت مسیرهای سالم‌تری دارند. در حالی که ضبط و پراکنندگی هویت، به‌خصوص زمانی که طولانی‌ترند، ناسازگار هستند. افراد دارای هویت ضبط‌شده، روش شناختی متعصبانه‌تری دارند و نسبت به اطلاعاتی که وضعیت آن‌ها را تهدید می‌کند، بسته هستند؛ به طوری که این احتمال وجود دارد که به گروه‌های افراطی و بنیادگرا ملحق شوند که در این حالت آن‌ها را به‌صورت نسنجیده پذیرا می‌شوند. نوجوانان و افرادی که تصور می‌کنند واقعیت مطلق دست‌یافتنی است، به هویت ضبطی / ضبط‌شده گرایش نشان می‌دهند؛ اما آن‌هایی که ملاک‌های منطقی را انتخاب می‌کنند، معمولاً در وضعیت وقفه یا کسب هویت قرار دارند. کسانی که دارای هویت پراکنده هستند نیز پایین‌ترین سطح حمایت و صمیمیت والدین یا ارتباط آزاد و بی‌پرده در محیط خارج از خانواده را دارند (برک، ۲۰۰۷، ترجمه سیدمحمدی، ۱۳۸۹).

برزونسکی و بارکلی^۱ (۱۹۸۱)، بر اساس الگوی مارسیا (۱۹۶۶)، مدل شناختی-اجتماعی تشکیل هویت را توسعه دادند که سه سبک شناخت هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم-اجتنابی^۲ را در بر می‌گیرد (برزونسکی، ۲۰۱۱). در خصوص سبک هویت اطلاعاتی، برزونسکی (۲۰۱۱) اعتقاد دارد این جهت‌گیری‌های شناختی در سطوح مختلف عمل می‌کنند. راهبردهای بررسی هویت اطلاعاتی، دربردارنده مجموعه‌های سازمان‌یافته از پاسخ‌های رفتاری و شناختی ابتدایی‌ترند که شخص برای شناخت و کنار آمدن با تعارض‌ها و اطلاعات هویتی از آن‌ها بهره می‌برد. افراد دارای سبک هویت اطلاعاتی خودتأمل‌گر هستند و اطلاعات مربوط به خود را فعالانه جست‌وجو می‌کنند. افراد با سبک هویت اطلاعاتی دارای خودتنظیمی هستند و حسی شفاف از تعهد و جهت‌گیری دارند، خودابرازگر هستند، دارای طرح و برنامه‌اند و علاقه‌مندند تا در مورد خود چیزهای تازه‌ای بیاموزند؛ آن‌ها به دنبال ارزیابی و به‌کارگیری اطلاعات خویش‌اند و از اطلاعات مربوط به خود استفاده می‌کنند و مایل به انطباق ساختار هویت خود با اطلاعات و شرایط جدید هستند. این سبک با پیچیدگی شناختی، متمرکز بر سازش با مسائل، تصمیم‌سازی هدفمند، بازبودن ذهن^۳، کارایی شخصی، وظیفه‌شناسی، و پذیرش

1. Berzonsky & Barclay

2. Informational, Normative & Diffuse-avoidant

3. open-mindedness

هویت موفق همراه است (برزونسکی^۱ و همکاران، ۲۰۱۱).

در مقابل در سبک هنجاری، افراد عمدتاً ترجیح می‌دهند با مفروضه‌های ذهنی و ارزش‌های افراد مهم پذیرش یابند و با انتظارات آن‌ها هم‌نوایی کنند. این افراد با همانندسازی بدون بررسی دقیق و موشکافانه، استانداردهای مرجع قدرت و دیگر افراد مهم را درونی می‌سازند و با آن هماهنگ می‌شوند و نسبت به عامل‌های تهدیدکننده باورها و ارزش‌هایشان به صورت انعطاف‌ناپذیر و بسته عمل می‌کنند. ویژگی متمایزکننده این افراد فقدان تلاش‌های اکتشافی و خودارزیابی‌های سنجیده است (برزونسکی، ۲۰۰۸). اگرچه افراد با سبک هویت هنجاری، باوجدان^۲، خودسازمان‌دهنده و دارای حس قوی از پابندی و هدفمندی هستند و به طور خودبه‌خود به نهادینه‌سازی و پیگیری اهداف و انتظارات و استانداردهای افراد خاص یا گروه معینی تمایل دارند و دارای هویتی از پیش تعیین‌شده‌اند، اما توانایی محدودی در تحمل ناپایداری دارند و نیاز قوی به ساختارمندی احساس می‌کنند؛ هدف اولیه‌شان دفاع و صیانت از خودپنداره و ساختار هویتی‌شان است (برزونسکی، ۲۰۰۴؛ سوئنس^۳ و همکاران، ۲۰۰۵).

از سوی دیگر، سبک هویت سردرگم/اجتنابی از یک ساختار هویت نامنسجم به وجود می‌آید (سوئنس و همکاران، ۲۰۰۵). این افراد مسامحه‌کار هستند، از مواجهه با مسائل فردی، تعارض‌ها و تصمیم‌ها اجتناب می‌ورزند، سعی در به تعویق انداختن امور دارند و از راهبردهای هیجان‌مدار استفاده می‌کنند. این افراد به میزان کمتری از روش‌های منطقی در فرایند پردازش اطلاعات بهره می‌برند (برزونسکی، ۲۰۰۸). وقتی مجبورند کاری کنند یا تصمیمی بگیرند رفتارشان به نیازهای موقعیتی و نتایج مقطعی گرایش می‌یابد. چگونگی عملکردشان به وضعیت کنونی و افرادی که همراهشان هستند بستگی دارد. به طور نظری افراد با امتیاز بالای اجتنابی ممکن است تعهد داشته باشند؛ ولی بی‌ثبات‌اند و تحت تأثیر نیازهای مقطعی و شرایط و منافع به سرعت تغییر می‌کنند (برزونسکی ۲۰۱۱؛ برزونسکی و فراری^۴، ۲۰۰۹). این سبک هویت با منبع کنترل بیرونی، خودکنترلی محدود، تعهد ضعیف، رفتار تمارض‌گونه، رفتار ناهمگون و وضعیت گریز از هویت همراه است (برزونسکی، ۲۰۱۱).

1. Berzonsky
2. conscientious
3. Soenens
4. Berzonsky & Ferrari

اولین اقدام‌ها به منظور ارزیابی و سنجش سبک‌های هویتی را برزونسکی (۱۹۸۸) به اجرا درآورد. وی در گام نخست به منظور تعریف دقیق و کاربردی از سبک‌های پردازش هویت، پرسش‌نامه اولیه سبک‌های هویتی^۱ را ایجاد کرد. برای هر کدام از سه سبک هویتی شش گویه تعبیه شد که هر کدام با توجه به نظر مارسیا (۱۹۶۶) بازتاب‌دهنده فرایندهای پردازش هویت در افراد بودند. از شرکت‌کنندگان در طول پاسخ‌گویی به این پرسش‌نامه درخواست می‌شد تا برای هر گویه «شبهه من است» یا «با من شباهتی ندارد» را انتخاب کنند. همچنین در این پژوهش، پرسش‌نامه ده تایی تعهد نیز گنجانده شد. سپس به منظور بررسی روایی بازآزمایی، در طول مدت ۵ هفته پرسش‌نامه مجدد اجرا شد که روایی حاصل بین ۰/۷۸ تا ۰/۸۰ گزارش شده است. روایی درونی آن تا حدودی معمولی گزارش شده و بین ۰/۵۲ تا ۰/۵۹ بود. با وجود روایی درونی پایین، نمره هر فرد می‌توانست بر اساس پیشینه نظری از پیش تعیین شده بین افراد تمایز ایجاد کند: بین نمرات سبک‌های اطلاعاتی و سه سبک هم‌بستگی مشاهده شد (برزونسکی، ۱۹۹۴). با وجود این، بین هویت معوق^۲ و سبک‌های اطلاعاتی رابطه‌ای مشاهده نشد و زمانی که تعهد از بُعد آماری کنترل می‌شد، رابطه مورد نظر برقرار می‌شد (برزونسکی، ۱۹۹۴).

همچنین کروستی^۳ و همکاران (۲۰۰۹) در پژوهشی ساختار عاملی و ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه ابتدایی «پرسش‌نامه سبک‌های هویت» را در نمونه‌ای از نوجوانان و دانشجویان ایتالیایی بررسی کردند. نتیجه این پژوهش حاکی از تک‌عاملی بودن تعهد هویت در نوجوانان بود. این پژوهش نشان داد که ساختار سه عاملی سبک هویت و ساختار تک‌عاملی هویت در گروه‌های سنی و جنسی تغییرناپذیر است. به منظور بهبود ویژگی‌های روان‌سنجی، برزونسکی (۱۹۹۲) پرسش‌نامه ابتدایی را مورد بازبینی قرار داد و نسخه دوم پرسش‌نامه (ISI-2) به وجود آمد. در این بازبینی، به جای وابستگی صرف به گویه‌هایی که مد نظر مارسیا (۱۹۶۶) بود چند گویه دیگر که به اعتبار صوری پرسش‌نامه هویت مربوط می‌شد نیز قرار داده شد، مثلاً عبارت‌هایی مانند: زمانی که مجبورم تصمیمی را اتخاذ کنم، مایل‌م تا زمان زیادی به گزینش‌های که پیش رو دارم فکر کنم (اطلاعاتی) یا زمانی که باید تصمیمی را اتخاذ کنم، تمایل دارم تا جایی که می‌توانم صبر کنم تا ببینم چه پیش می‌آید (سردرگم-اجتنابی). این نسخه تجدیدنظر شده از پرسش‌نامه ۱۰ پرسش با مضمون سبک

1. Identity Style Inventory
2. identity moratorium
3. Crocetti

آگاهانه ($\alpha = 0/62$)، و ۱۰ پرسش با مضمون سبک سردرگم-اجتنابی ($\alpha = 0/73$)، ۹ پرسش با مضمون سبک هنجاری ($\alpha = 0/66$) و ۱۰ پرسش اولیه تعهد ($\alpha = 0/71$) را در بر می‌گرفت.

در نسخه سوم پرسش‌نامه (ISI-3) تغییرهایی در پرسش‌های مربوط به سبک‌های آگاهانه و هنجاری داده شد (برزونسکی، ۱۹۹۲). نسخه سوم، شامل ۱۱ پرسش در مورد سبک‌های اطلاعاتی ($\alpha = 0/70$)، ۹ پرسش در مورد سبک هنجاری ($\alpha = 0/64$)، ۱۰ پرسش در مورد سبک اجتنابی-مغشوش ($\alpha = 0/76$)، و ۱۰ پرسش نیز در مورد تعهد آورده بود ($\alpha = 0/71$). پژوهش برزونسکی (۱۹۹۲) نشان داد که در طول مدت ۲ هفته، روایی بازآزمایی برای پرسش‌نامه ISI-3 به شرح زیر بود: سردرگم-اجتنابی ۰/۸۳، آگاهانه ۰/۸۷، هنجاری ۰/۸۷ و برای تعهد ۰/۸۹.

پژوهش‌های متعددی به منظور بررسی و ارزیابی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه‌های مختلف پرسش‌نامه سبک‌های هویت به اجرا در آمده است. در پژوهشی با هدف بررسی نقش تعدیل‌کنندگی متغیرهای خودمختاری و خودتأمل‌گری و خودنشخوارکنندگی در رابطه بین سبک‌های پردازش هویت اطلاعاتی با تثبیت هویت، لویکس^۱ و همکاران (۲۰۰۷) گزارش دادند که در شرایط خودمختاری کم، خودنشخوارندگی بالا خواهد بود. در پژوهش شکری و همکاران (۱۳۸۶) مشخص شد که اجتناب از مواجهه با مسائل مربوط به هویت با مقیاس‌های آسایش روان‌شناختی رابطه منفی دارد. بدین ترتیب، می‌توان گفت نتایج این پژوهش نشان داد که نه تنها وجود تعهد، بلکه شیوه مرجح افراد در مواجهه با تکلیف‌ها و موضوع‌های مربوط به هویت در پیش‌بینی آسایش روان‌شناختی افراد بسیار مهم است. از سوی دیگر در پژوهش فیلیپس و پیتمن^۲ (۲۰۰۷) افراد دارای سبک هویت سردرگم-اجتنابی، در مقایسه با افراد دارای سبک اطلاعاتی و هنجاری، در برخی از شاخص‌های چندگانه آسایش (شامل حرمت خود، خوش‌بینی، و باورهای خودکارآمدی) نمرات پایین‌تر، و در ابعاد نگرش‌های بزهکارانه و ناامیدی نمرات بالاتری کسب کردند. در این شاخص‌ها، بین افرادی که سبک‌های اطلاعاتی و هنجاری ندارند، تفاوت معناداری وجود ندارد.

برزونسکی و همکاران (۲۰۱۳) پژوهشی را به منظور توسعه نسخه بازبینی‌شده

1. Luyckx
2. Phillips & Pittman

پرسش‌نامه سبک هویت انجام دادند. هدف آن‌ها ساخت و ارزیابی پنجمین نسخه ابزار شناخت هویت بود. خلاف ارزیابی‌های پیشین بر آن بودند که به جای آنکه مقیاس‌های تشکیل شده از عبارت‌های مختص به دامنه خاصی از هویت باشند (مانند ارزش‌های دینی، باورهای سیاسی، گرایش‌های حرفه‌ای، و رشته دانشگاهی)، از مواردی باشند که حالتی خنثا از هویت را نشان می‌دهند (مانند تصمیم‌های زندگی، هدف‌ها، باورها، ارزش‌ها، و مشکلات شخصی). نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت دربردارنده مقیاس سبک اطلاعاتی (۹ گویه؛ $\alpha=0/77$)، مقیاس سبک هنجاری (۹ گویه؛ $\alpha=0/75$) و مقیاس سبک سردرگم/اجتنابی (۷۹ گویه؛ $\alpha=0/9$) است. نسخه‌های پیشین این پرسش‌نامه در ایران استفاده شده است؛ ولی با توجه به ایرادهای این نسخه‌ها بر پایه نظر مؤلف اصلی آن‌ها و همچنین وجود نسخه تجدیدنظرشده با کیفیت بالاتر پژوهشی با هدف بررسی روایی و پایایی نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت روی نمونه‌ای از نوجوانان ایرانی ترتیب داده شد تا به این پرسش پاسخ داده شود که آیا نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت با ساختار سه‌عاملی از روایی و پایایی مناسبی برای کاربرد در جامعه ایرانی برخوردار است یا خیر.

روش‌شناسی پژوهش

جامعه آماری دانش‌آموزان دبیرستانی شهرستان شهریار است که در پایه‌های یازدهم و دوازدهم سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۶ مشغول به تحصیل بودند. نمونه‌گیری در سه مرحله انجام شد. در مرحله اول که یک مطالعه مقدماتی بود، ۵۰ نفر به شیوه تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. بدین صورت که از بین دبیرستان‌های شهرستان شهریار، یک دبیرستان دخترانه و یک دبیرستان پسرانه به صورت تصادفی انتخاب شدند. در گام بعدی از هر دبیرستان ۲۵ دانش‌آموز به صورت تصادفی انتخاب شد. در پرسش و پاسخی که بین شرکت‌کنندگان و محققان در مورد فهم و منظور هر پرسش به عمل آمد، مشخص شد که پرسش‌ها از لحاظ مفهوم‌رسانی دارای مشکل نیستند. در مرحله دوم که نمونه‌گیری اصلی بود، تعداد ۳۷۳ نفر به شیوه تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای از ۱۶ کلاس (شامل ۱۸۹ دختر و ۱۸۴ پسر) انتخاب شدند. بدین صورت که از بین دبیرستان‌های شهرستان شهریار، چهار دبیرستان دخترانه و چهار دبیرستان پسرانه به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس از هر دبیرستان دو کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد. در مرحله سوم برای بررسی اعتبار

بازآزمایی، نمونه‌ای به تعداد ۳۰ نفر به شیوه تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. بدین صورت که از بین دبیرستان‌های شهرستان شهریار، یک دبیرستان دخترانه و یک دبیرستان پسرانه به صورت تصادفی انتخاب شدند. در گام بعد از هر دبیرستان ۱۵ دانش‌آموز به صورت تصادفی انتخاب شدند.

ابزارهای پژوهش

۱. نسخه سوم پرسش‌نامه سبک‌های هویت: پرسش‌نامه سبک‌های هویت از طریق ۴۰ ماده، سه سبک پردازش هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم/اجتنابی را اندازه‌گیری می‌کند. این پرسش‌نامه را برزونسکی (۱۹۸۸) ساخت. نسخه سوم این پرسش‌نامه حاوی مقیاس یازده گویه‌ای سبک اطلاعاتی ($\alpha=0/70$)، مقیاس نه گویه‌ای سبک هنجاری ($\alpha=0/64$)، مقیاس ده گویه‌ای سبک سردرگم/اجتنابی ($\alpha=0/76$) و مقیاس ده گویه‌ای پایبندی و تعهد ($\alpha=0/71$) است. در این مقیاس نمره پاسخ‌ها بر مبنای طیف لیکرت پنج درجه‌ای (کاملاً مخالف=۱، تا حدودی مخالف=۲، مطمئن نیستم=۳، تا حدودی موافق=۴، کاملاً موافق=۵) مشخص می‌شود. این پرسش‌نامه را در ایران شکرری و همکاران (۱۳۹۲) بررسی و روایی و پایایی آن را تأیید کردند. در پژوهش کنونی در مطالعه اولیه با نمونه ۵۰ نفری ضرایب آلفای کرونباخ برای سبک اطلاعاتی ۰/۷۰، برای سبک هنجاری ۰/۷۴، و برای سبک سردرگم/اجتنابی ۰/۷۱ به دست آمد.

۲. نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت: برزونسکی و همکاران (۲۰۱۳) این پرسش‌نامه را طراحی کردند که از طریق ۲۷ گویه سه سبک پردازش هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم/اجتنابی را می‌سنجد. نسخه پنجم حاوی مقیاس نه گویه سبک اطلاعاتی با ضریب ۰/۷۴، مقیاس نه گویه‌ای سبک هنجاری با ضریب ۰/۷۵، و مقیاس نه گویه‌ای سبک سردرگم/اجتنابی با ضریب ۰/۷۹ است. در این مقیاس نمره پاسخ‌ها بر مبنای طیف لیکرت پنج درجه‌ای (کاملاً مخالف=۱، تا حدودی مخالف=۲، مطمئن نیستم=۳، تا حدودی موافق=۴ و کاملاً موافق=۵) مشخص می‌شود. برزونسکی و همکاران ضریب اعتبار این آزمون را در خرده‌آزمون‌ها از ۰/۷۷ تا ۰/۸۱ گزارش کرده‌اند. در پژوهش حاضر، پژوهشگران به تهیه نسخه فارسی به صورت «ترجمه معکوس» (یعنی هماهنگی ترجمه فارسی با متن انگلیسی) به شکل زیر اقدام کردند: ابتدا متن انگلیسی پرسش‌نامه را پژوهشگران مستقلاً ترجمه کردند. سپس متن اصلی انگلیسی به یکی از اساتید گروه مشاوره و دو تن از

اساتید گروه زبان انگلیسی برای ترجمه داده شد و پس از ترجمه متن‌ها با هم مطابقت داده شد و پیشنهادهای اصلاحی آن‌ها در ترجمه اعمال شد. پس از برگردان ترجمه فارسی به انگلیسی، برگردان انگلیسی برای مؤلف اصلی ارسال شد. هم پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت و هم اجازه استفاده از آن در ایران گرفته شد. در پژوهش کنونی در مطالعه اولیه با نمونه ۵۰ نفری، ضرایب آلفای کرونباخ برای سبک اطلاعاتی ۰/۷۲، برای سبک هنجاری ۰/۸۱، و برای سبک سردرگم/اجتنابی ۰/۷۲ به دست آمد.

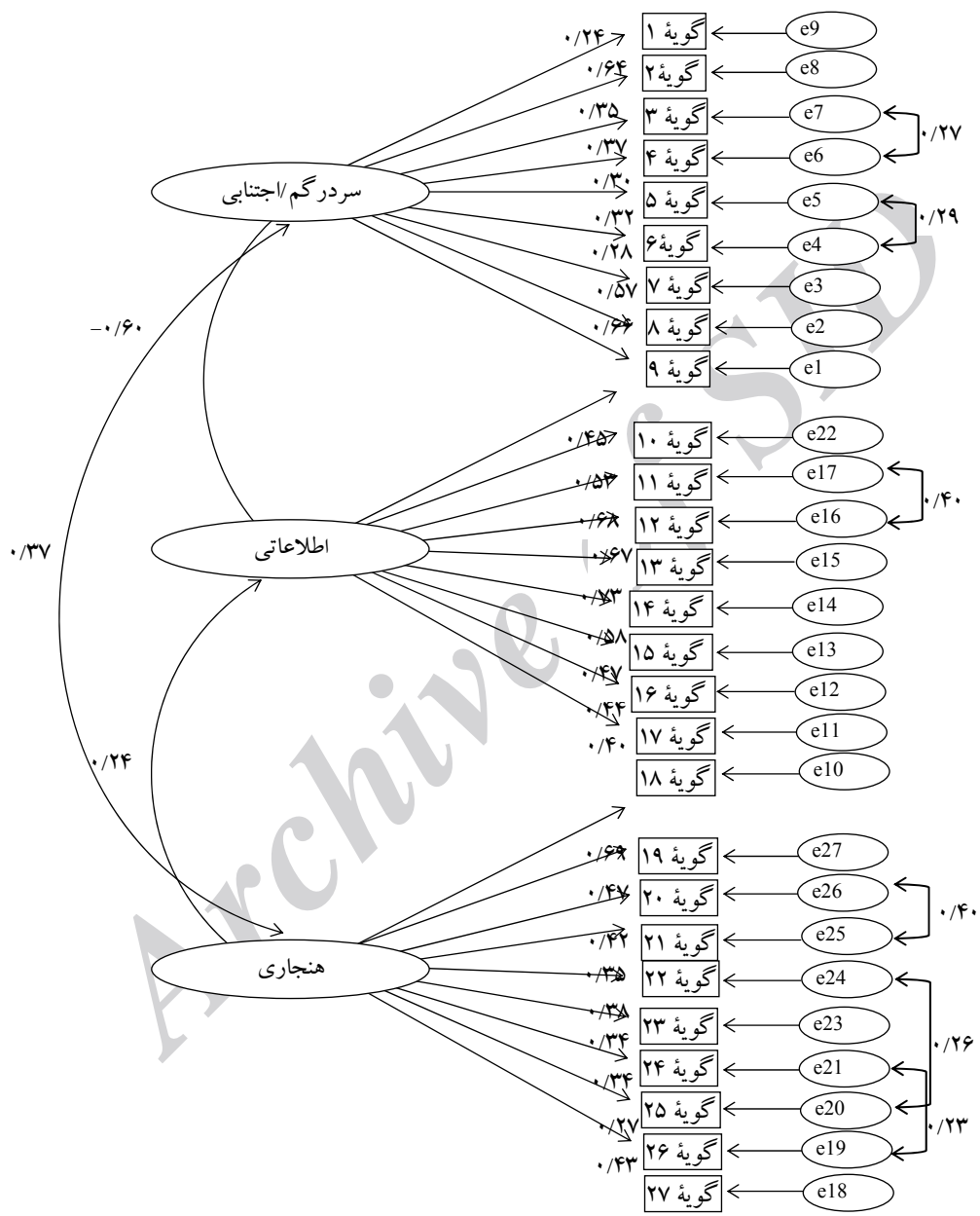
یافته‌ها

تحلیل‌های انجام‌شده شامل گزارش توصیفی از نمره‌های نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهرستان شهریار، با توجه به دامنه سنی، جنسیت، میانگین و انحراف استاندارد شرکت‌کنندگان و بررسی ساختار عاملی، روایی هم‌زمان و پایایی بود. دامنه سنی شرکت‌کنندگان بین ۱۵ تا ۱۹ سال با میانگین ۱۶/۷۱ و انحراف استاندارد ۰/۶۴ بود. برای مدیریت داده‌های پرت و جافتاده از روش MVA-EM^۱ استفاده همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، ترجمه فارسی نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت، پایایی خوبی دارد. برای بررسی برازش ساختار عاملی نسخه پنجم پرسش‌نامه از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. برای برآورد مدل عاملی تأییدی (CFA)^۲ از روش بیشینه همانندی (ML)^۳ استفاده شد. روش بیشینه همانندی از دیدگاه کلاین^۴ (۲۰۱۵) مقاوم‌ترین روش در برابر توزیع‌های دارای کجی و برآمدگی است و در روش CFA به‌عنوان جایگزین تجویز شده است. شکل ۱ ضرایب استاندارد بارهای عاملی را نشان می‌دهد.

جدول ۱ میانگین، انحراف استاندارد و ضریب آلفای کرونباخ برای نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت

سبک‌های هویت	میانگین	انحراف استاندارد	آلفای کرونباخ
اطلاعاتی	۳/۹۸	۰/۵۹	۰/۶۷
هنجاری	۳/۲۰	۰/۶۶	۰/۷۹
سردرگم/اجتنابی	۲/۴۶	۰/۷۰	۰/۶۸

1. Missing Values Analysis- Expectation Maximization
2. Confirmatory Factor Analysis
3. Maximum Likelihood
4. Kline

شکل ۱ ضرایب استاندارد ساختار سه عاملی نسخه پنجم پرسشنامه سبک‌های هویت در دانش‌آموزان

جدول شماره ۲ شاخص‌های برازندگی مدل پژوهش را نشان می‌دهد. برای تعیین کفایت برازندگی الگوی پیشنهادی با داده‌های ترکیبی از شاخص‌های برازندگی سنجۀ هنجار شده مجذور خی (نسبت مجذور خی بر درجات آزادی)، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)^۱، شاخص برازش هنجار شده (NFI)^۲ و جذر میانگین مجذورات خطای تقریب^۳ (RMSEA) استفاده شد.

جدول ۲ شاخص‌های نیکویی برازش مدل سبک‌های هویت ISI-5

جذر میانگین مجذورات خطای تقریب	نیکویی برآش تعدیل شده	شاخص برازش هنجار شده	نیکویی برآش	نیکویی برآش تطبیقی	خی دو نسبتی	درجۀ آزادی	خی دو
۰/۰۵	۰/۸۶	۰/۷۱	۰/۸۸	۰/۸۲	۲/۱۴	۳۱۵	۶۷۶/۱۱

شاخص نسبت مجذور خی بر درجات آزادی ۲/۱۴ در سطح معناداری ۰/۰۱ به دست آمده است. مقادیر بین ۲ تا ۳ را برای این شاخص مقبول می‌دانند (قاسمی، ۱۳۸۹). با این حال دیدگاه‌ها در این باره متفاوت است. مثلاً کارمایز و مک ایور (۱۹۸۱)، به نقل از قاسمی، (۱۳۸۹) مقادیر ۲ تا ۳ و شوماخر و لومکس^۴ (۲۰۰۹) مقادیر بین ۱ تا ۵ پیشنهاد می‌کنند (شوماخر و لومکس، ۲۰۰۹، به نقل از قاسمی، ۱۳۸۹). علاوه بر شاخص فوق، شاخص‌های دیگری نیز برای این مدل محاسبه شده‌اند که یکی از این شاخص‌ها، جذر میانگین مجذورات خطای تقریب (RMSEA) است که بیانگر ارزش عددی برابر با ۰/۰۵ است. اگر مقدار این شاخص کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشد، برازندگی مدل خوب است و اگر بین ۰/۰۵ و ۰/۰۸ باشد برازندگی مدل متوسط است. از آنجا که این مقدار برابر با ۰/۰۵ (فاصله مورد قبول) به دست آمده است، می‌توان بیان کرد که برای این مدل ایرانی برازش متوسط است. شاخص دیگر، یعنی شاخص نیکویی برازش (CFI) و شاخص برازش هنجار نشده (NFI) بیانگر این هستند که هر چه این دو شاخص به یک نزدیک‌تر باشد، برازش مدل بهتر است که در مدل حاضر شاخص CFI برابر ۰/۸۲ و شاخص NFI برابر ۰/۷۱ است که نشان‌دهنده برازش خوب مدل سه عاملی ایرانی است.

1. Comparative Fit Index
2. Normed Fit Index
3. Root Mean Square Error of Approximation

جدول ۳ پارامترهای منفرد مدل ساختار عاملی نسخه پنجم پرسش نامه سبک‌های هویت

P	مقدار بحرانی	خطای استاندارد	وزن		انحراف استاندارد	میانگین	سبک هویت عامل	
			استاندارد	غیراستاندارد			گویه	
۰/۰۱	۳/۹۸	۰/۰۹	۰/۲۴	۰/۳۸	۱/۲۲	۲/۹۱	۱	سردرگم / اجتنابی
۰/۰۱	۹/۳۷	۰/۱۱	۰/۶۴	۱/۰۸	۱/۲۸	۱/۸۹	۲	
۰/۰۱	۵/۶۳	۰/۱۰	۰/۳۴	۰/۵۸	۱/۲۹	۲/۵۸	۳	
۰/۰۱	۵/۸۷	۰/۱۳	۰/۳۶	۰/۷۸	۱/۶۴	۲/۱۳	۴	
۰/۰۱	۴/۸۹	۰/۱۱	۰/۲۹	۰/۵۳	۱/۳۹	۲/۹۶	۵	
۰/۰۱	۵/۱۸	۰/۱۰	۰/۳۱	۰/۵۴	۱/۳۲	۲/۶۱	۶	
۰/۰۱	۴/۴۷	۰/۱۰	۰/۲۷	۰/۴۸	۱/۳۴	۳/۱۱	۷	
۰/۰۱	۸/۶۰	۰/۱۰	۰/۵۶	۰/۹۲	۱/۲۴	۲/۲۱	۸	اطلاعاتی
			۰/۶۵	۱/۰۰	۱/۱۶	۱/۷۹	۹	
۰/۰۱	۵/۷۳	۰/۱۸	۰/۴۴	۱/۰۵	۱/۱۱	۴/۱۸	۱۰	
۰/۰۱	۶/۲۰	۰/۱۸	۰/۵۲	۱/۱۲	۱/۰۰	۴/۱۳	۱۱	
۰/۰۱	۶/۸۵	۰/۲۰	۰/۶۷	۱/۳۹	۰/۹۶	۴/۳۱	۱۲	
۰/۰۱	۶/۸۲	۰/۲۰	۰/۶۶	۱/۳۷	۰/۹۶	۴/۱۶	۱۳	
۰/۰۱	۷/۰۱	۰/۲۲	۰/۷۳	۱/۵۴	۰/۹۹	۴/۰۵	۱۴	
۰/۰۱	۶/۴۹	۰/۲۰	۰/۵۸	۱/۳۰	۱/۰۵	۳/۹۶	۱۵	
۰/۰۱	۵/۸۸	۰/۱۵	۰/۴۶	۰/۹۱	۰/۹۳	۳/۴۲	۱۶	
۰/۰۱	۵/۶۸	۰/۱۷	۰/۴۳	۰/۹۷	۱/۰۵	۳/۹۲	۱۷	
			۰/۴۰	۱/۰۰	۱/۱۹	۳/۴۳	۱۸	
۰/۰۱	۶/۳۶	۰/۲۴	۰/۶۹	۱/۵۸	۱/۲۶	۳/۲۷	۱۹	
۰/۰۱	۵/۵۰	۰/۲۱	۰/۴۶	۱/۱۸	۱/۴۰	۳/۰۷	۲۰	
۰/۰۱	۵/۱۶	۰/۱۸	۰/۴۱	۰/۹۵	۱/۲۵	۳/۶۹	۲۱	
۰/۰۱	۴/۶۰	۰/۱۷	۰/۳۴	۰/۷۹	۱/۲۶	۲/۴۳	۲۲	
۰/۰۱	۴/۹۴	۰/۱۵	۰/۳۸	۰/۷۵	۱/۰۸	۳/۲۳	۲۳	هنجاری
۰/۰۱	۴/۷۸	۰/۱۶	۰/۳۶	۰/۷۹	۱/۲۰	۳/۷۰	۲۴	
۰/۰۱	۴/۵۳	۰/۱۷	۰/۳۳	۰/۷۸	۱/۲۸	۲/۴۰	۲۵	
۰/۰۱	۳/۷۹	۰/۱۴	۰/۲۶	۰/۵۴	۱/۱۲	۳/۸۹	۲۶	
			۰/۴۳	۱/۰۰	۱/۲۸	۳/۰۸	۲۷	

جدول ۳ بارهای عاملی استاندارد و غیر استاندارد مدل عاملی پرسش نامه ISI-5 را نشان می دهد. تمام بارهای عاملی معنی دار هستند که نشان می دهد گویه ها برای عامل ها مناسب هستند. جدول ۴ به بررسی هم بستگی ملاکی بین خرده مقیاس های پرسش نامه سبک های هویت در دو نسخه ISI-3 و ISI-5 می پردازد. هم بستگی بین خرده مقیاس های دو پرسش نامه نشان می دهد که هر دو پرسش نامه، یک زمینه سبک های هویت را می سنجد و اعتبار کافی دارند. مدارک و شواهد برای اعتبار تفکیکی حاکی از آن است که سبک هویت سردرگم/اجتنابی با دو سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری در دو نسخه ISI-3 و ISI-5 هم بستگی و ارتباط معنی داری ندارد.

جدول ۴ هم بستگی خرده مقیاس های نسخه سوم و پنجم پرسش نامه سبک های هویت

نسخه سوم پرسش نامه سبک های هویت			نسخه پنجم پرسش نامه سبک های هویت
اطلاعاتی	هنجاری	سردرگم/اجتنابی	
۰/۵۵**	۰/۶۱**	۰/۰۱	اطلاعاتی
۰/۴۷**	۰/۵۲**	۰/۰۷	هنجاری
۰/۱۸	۰/۰۵	۰/۶۶**	سردرگم/اجتنابی

* $P < .05$, ** $p < .01$

اعتبار بازآزمایی نسخه پنجم پرسش نامه سبک هویت با ۳۰ شرکت کننده در فاصله زمانی یک ماه بررسی شد. نتیجه پایایی بازآزمایی سبک اطلاعاتی، سبک هنجاری، و سبک سردرگم/اجتنابی به ترتیب برابر با ۰/۷۸، ۰/۷۷، و ۰/۸۱ به دست آمد.

بحث و نتیجه گیری

کروگر^۱ (۲۰۰۴) معتقد است که در طول نوجوانی والدین، هم سالان، نظام های تربیتی، مذهبی، سیاسی، و قانون نقش حیاتی در شکل گیری هویت دارند. در اقلیت های قومی-فرهنگی که در آن ارزش های هنجاری حاکم است، افراد برای داشتن هویت هنجاری تشویق و از دستیابی به هویت اطلاعاتی منع می شوند. در جوامع سنتی از نوجوان این انتظار می رود که هویت زودرس یا هنجاری داشته باشد، در حالی که جوامع مدرن و در حال گذار، نوجوانان را به سوی هویت دیررس و اطلاعاتی هدایت می کنند (سالمنوس-کانتوری و هوری^۲، ۲۰۰۸).

1. Kroger
2. Solomontos-Kountouri & Hurry

در پژوهش حاضر تحلیل عاملی تأییدی، اعتبار و پایایی نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک هویت در دانش‌آموزان دبیرستانی بررسی شد. نتایج پژوهش کنونی با یافته‌های برزنوسکی و همکاران (۲۰۱۳) همخوانی دارد و ساختار سه‌عاملی پیشنهادشده آن‌ها در نمونه پژوهش، برازش کافی را دارد. همچنین، نتایج نشان داد بین نمرات نسخه‌های سوم و پنجم پرسش‌نامه، هم‌بستگی وجود دارد. این نتایج با یافته‌های برزنوسکی و همکاران (۲۰۱۳) همسوست. پایایی درونی نسخه پنجم پرسش‌نامه نیز قابل قبول بود. در پژوهش برزنوسکی (۲۰۱۳) بیشترین ضریب پایایی را مقیاس سبک سردرگم/اجتنابی (۰/۷۹) به خود اختصاص داد. در این پژوهش بیشترین ضریب پایایی برای خرده‌مقیاس سبک هنجاری (۰/۷۹) به دست آمد.

بررسی ثبات نمرات خرده‌مقیاس‌های نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت به روش هم‌بستگی نمرات بازآزمایی در کران ۰/۷۷ تا ۰/۸۱ قرار دارد. بنابراین، نتایج همسانی درونی و ثبات به شیوه بازآزمایی نشان می‌دهد نسخه پنجم پرسش‌نامه از پایایی کافی برخوردار است. بر اساس نتایج تحقیقات صورت گرفته و یافته‌های این پژوهش، می‌توان به این نتیجه دست یافت که نسخه پنجم پرسش‌نامه سبک‌های هویت می‌تواند توسط متخصصان و کارشناسان تعلیم و تربیت، در پیش‌بینی موفقیت افراد با اهداف پژوهشی و بالینی استفاده شود.

این پژوهش در نمونه‌ای از دانش‌آموزان شهرستان شهریار اجرا شد. در این پژوهش در جمع‌آوری اطلاعات، تنها از روش پرسش‌نامه استفاده شد. نمونه‌گیری نیز می‌تواند محدودیت‌هایی را برای تعمیم داده‌ها ایجاد کند. در تعمیم یافته‌ها به سایر گروه‌های سنی، سایر مناطق کشور، قومیت‌ها، و زبان‌های دیگر باید احتیاط کرد. پیشنهاد می‌شود این ابزار با نمونه‌هایی از گروه‌های سنی مختلف نوجوانی و بالاتر و سایر نقاط کشور مورد استفاده قرار گیرد.

منابع

- بایوردی، ا. و کریمیان، ع. (۱۳۹۳). جهانی شدن فرهنگ و تأثیر آن بر هویت ملی ایران. *مطالعات روابط بین‌الملل*، ۲۸، ۷۷-۱۰۱.
- برک، ل. (۲۰۰۷). روان‌شناسی رشد. ترجمه سیدمحمدی (۱۳۸۹). تهران: نشر ارسباران، چ ۱۵.
- تعجبی، م.، عباس‌زاده، م.م.، حسنی، م. و قلاوندی، ح. (۱۳۹۴). نقش عدالت سازمانی ادراک‌شده بر درگیری شغلی با آزمون میانجیگری هویت سازمانی. *مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی*، ۱۲، ۱۵۳-۱۷۴.

- حجازی، ا. و فارسی‌نژاد، م. (۱۳۹۰). سبک‌های پردازش هویت: تعامل جنسیت و فرهنگ. زن: حقوق و خانواده (تحقیقات زنان)، ۵(۲)، ۳۰-۴۸.
- شکری، ا.، تاجیک اسماعیلی، ع.، دانشورپور، ز.، غنایی، ز. و دستجردی، ر. (۱۳۸۶). تفاوت‌های فردی در سبک‌های هویت و بهزیستی روان‌شناختی: نقش تعهد هویت. تازه‌های علوم شناختی، ۹(۲)، ۳۳-۴۶.
- شکری، ا.، دهکردی علی‌اکبری، م.، خدایی، ع. و دانشورپور، ز. (۱۳۹۲). تغییرناپذیری بین‌گروهی ساختار عاملی سیاهه سبک هویت در نوجوانان ایرانی. روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، ۳۵، ۲۳۷-۲۴۸.
- صدیق سروستانی، ر. و قادری، ص. (۱۳۸۸). ابعاد فرهنگی، اجتماعی، سیاسی هویت دانشجویان بر مبنای مؤلفه‌های سنتی و مدرن. تحقیقات فرهنگی، ۲(۸)، ۳۵-۶۵.
- قاسمی، و. (۱۳۸۹). مدل‌سازی معادله ساختاری در پژوهش‌های اجتماعی با کاربرد اموس. تهران: جامعه‌شناسان.
- میرساردو، ط.، کاوسی، ا. و ابراهیم‌زاده، ر. (۱۳۸۷). بررسی عوامل اجتماعی-فرهنگی مؤثر بر بحران هویت جوانان. پژوهش‌های جامعه‌شناختی، ۲(۱)، ۷۷-۱۰۰.
- Baumeister, R.F. & Muraven, M. (1996). Identity as adaptation to social, cultural, and historical context. *Journal of Adolescence*, 19(5), 405-416.
- Berzonsky, M.D. (1988). Self-theorists, identity status, and social cognition. *Self, Ego, and Identity: Integrative Approaches*. (pp. 243-262). New York: Springer.
- Berzonsky, M.D. (1992). *Identity Style Inventory (ISI-3): Revised version*. Unpublished measure. Department of Psychology, State University of New York. Cortland, NY, 13045.
- Berzonsky, M.D. (1994). Self-identity: The relationship between process and content. *Journal of Research in Personality*, 28(4), 453-460.
- Berzonsky, M.D. (2004). Identity processing style, self-construction, and personal epistemic assumptions: A social-cognitive perspective. *European Journal of Developmental Psychology*, 1(4), 303-315.
- Berzonsky, M.D. (2005). Identity processing style and self-definition: Effects of a priming manipulation. *Polish Psychological Bulletin*, 36(3), 137-143.
- Berzonsky, M.D. (2008). Identity formation: The role of identity processing style and cognitive processes. *Personality and Individual Differences*, 44(3), 645-655.
- Berzonsky, M.D. (2011). A social-cognitive perspective on identity construction. In: S.J. Schwartz, K. Luyckx, V.L. & Vignoles (Eds.), *Handbook of identity theory and research* (pp. 55-76). New York: Springer.
- Berzonsky, M.D. & Barclay, C.R. (1981). Formal reasoning and identity formation: A reconceptualization. In *Social development in youth: Structure and content* (pp. 64-87). Karger Publishers.
- Berzonsky, M.D. & Ferrari, J.R. (2009). A diffuse-avoidant identity processing style: Strategic avoidance or self-confusion? *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 9(2), 145-158.
- Berzonsky, M. D., Ciecuch, J., Duriez, B. & Soenens, B. (2011). The how and what of identity formation: Associations between identity styles and value orientations. *Personality and Individual Differences*, 50(2), 295-299.
- Berzonsky, M.D., Soenens, B., Luyckx, K., Smits, I., Papini, D.R. & Goossens, L. (2013).

- Development and validation of the revised Identity Style Inventory (ISI-5): Factor structure, reliability, and validity. *Psychological Assessment*, 25(3), 893.
- Crocetti, E., Rubini, M., Berzonsky, M.D. & Meeus, W. (2009). Brief report: The identity style inventory evaluation in Italian adolescents and college students. *Journal of Adolescence*, 32, 425-433.
- Erikson, E.H. (1950). *Childhood and society*. New York: W.W. Norton & Co.
- Erikson, E.H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New-York: W.W. Norton Company.
- Flum, H. & Buzukashvili, T. (2018). Identity Development and Future Orientation in Immigrant Adolescents and Young Adults: A Narrative View of Cultural Transitions from Ethiopia to Israel. *New directions for child and adolescent development*, 160, 15-30.
- Kline, R.B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.
- Kroger, J. (2004). *Identity in adolescence: The balance between self and other*. Psychology Press.
- Luyckx, K., Soenens, B., Berzonsky, M.D., Smits, L., Goossens, L. & Vansteenkiste, M. (2007). Information oriented identity processing, identity consolidation, and well-being: The moderating role of autonomy, self-reflection, and self-rumination. *Personality and Individual Differences*, 43, 1099-1111.
- Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego-identity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3(5), 551-558.
- Phillips, T.M. & Pittman, J.F. (2007). Adolescent psychological well-being by identity style. *Journal of Adolescence*, 30, 1021-1034.
- Schwartz, S. J., Côté, J. E. & Arnett, J. J. (2005). Identity and agency in emerging adulthood two developmental routes in the individualization process. *Youth & Society*, 37(2), 201-229.
- Soenens, B., Duriez, B. & Goossens, L. (2005). Social – psychological profiles of identity styles: attitudinal and social-cognitive correlates in late adolescence. *Journal of Adolescence*, 28(1), 107-125.
- Sokol, J.T. (2009). Identity development throughout the lifetime: An examination of Eriksonian theory. *Graduate Journal of Counseling Psychology*, 1(2), Article 14.
- Solomontos-Kountouri, O. & Hurry, J. (2008). Political, religious and occupational identities in context: Placing identity status paradigm in context. *Journal of Adolescence*, 31(2), 241-258.
- Sramová, B. & Fichnová, K. (2008). Identity and creative personality. *Studia Psychologica*, 50(4), 357-369.